

"Euromarkt en Comecon zoeken toenadering" in De Volkskrant (17 oktober 1974)

Source: De Volkskrant. Katholiek Dagblad voor Nederland. 17.10.1974. Amsterdam: De Volkskrant. "Euromarkt en Comecon zoeken toenadering", auteur:Horeman, Ruud , p. 2.

Copyright: (c) de Volkskrant bv

URL: http://www.cvce.eu/obj/euromarkt_en_comecon_zoeken_toenadering_in_de_volkskrant_17_oktober_1974-nl-41520221-4b72-413a-b69b-c81c0054139d.html

Last updated: 02/07/2015

Ortoli in november naar Moskou

Euromarkt en Comecon zoeken toenadering

Van onze economische redactie

AMSTERDAM — De negen landen van het West Europese economische blok EUROMARKT gaan nauwere banden aanknopen met de negen landen van het Oost Europese economische blok COMECON. Het groene licht voor de toenaderingspogingen is deze week gegeven door de EG-ministers van buitenlandse zaken, nadat eerder de Comecon-top had laten weten met de Euromarkt te willen praten.

Kans op grote teleurstelling

Voorzitter Francois Ortoli van de Europese Commissie — het „dagelijks bestuur" van de Gemeenschap — reist in november naar Moskou om er secretaris-generaal Nikolai Fadeyev van de Comecon te ontmoeten. Het gaat voorlopig om verkennende besprekingen en om verduidelijking van elkaars standpunten. Tussen beide economische blokken bestaan heel wat verschillen en over de wederzijdse oogmerken is nog veel onduidelijk.

De Comecon is de "Raad voor Onderlinge .Economische Bijstand" van Rusland, Oost Duitsland, Tsjechoslowakije, Polen, Hongarije, Bulgarije, Roemenië, Mongolië en Cuba. Joegoslavië is geen officieel lid, maar Belgrado houdt wel voeling met de Comecon en doet op verschillende deelgebieden volop mee. In tegenstelling tot de Euromarkt bezit de Comecon géén overkoepelende commissie met politieke bestuursbevoegdheden, noch een gemeenschappelijk parlement en hof van justitie.

Al is in de Europese Gemeenschap de bovenationale macht nog erg gebrekkig, in de Comecon ontbreekt zij geheel. Het is een los verband van afspraken. Een lid dat aan een bepaald onderdeel of contract niet wil meedoen is daar volkomen vrij in. Althans in theorie. In de praktijk oefent de Sowjet-Unie — veruit de sterkste partner — ongetwijfeld druk uit, als zij dat gewenst vindt. Volgens westerse waarnemers staat de Comecon stevig onder Russische leiding.

Misverstand

Tot voor twee jaar heeft de Comecon altijd hardnekkig geweigerd de Euromarkt te erkennen als een werkelijke gemeenschap van landen. Men deed alsof de Europese Commissie en "Brussel" niet bestonden; er werd uitsluitend afzonderlijk met Duitsland, Frankrijk, Italië, Engeland, Nederland, België, Luxemburg, Ierland en Denemarken onderhandeld. Eind 1972 liet partijleider Brezjnev voor het eerst weten dat Moskou de Euromarkt wel wilde aanvaarden.

Sindsdien is langzaam toenadering gezocht. In september vorig jaar liet Comecon-secretaris Fadeyev onverwachts in Kopenhagen weten dat hij wel met de EG-commissie wilde praten. De Denen, pas lid van de Euromarkt en nog niet thuis in alle details, zagen het belang van dit verzoek over het hoofd en zij vergaten de partners behoorlijk in te lichten. Het heeft lang geduurd voordat de Comecon opnieuw een hand uitstak. Maar kortgeleden is toch de EG-voorzitter naar Moskou genodigd.

De Europese ministerraad heeft thans richtlijnen voor Ortoli opgesteld. Hij moet Fadeyev duidelijk maken, dat er geen sprake kan zijn van een rechtstreeks verdrag tussen de Euromarkt en de Comecon, omdat de laatste daartoe de legale bevoegdheden mist. De Euromarkt kan als eenheid namens alle negen leden optreden (en zij eist die erkenning nu ook van de Oostblok-landen) maar de Comecon kan dat niet. De EG weigert de Comecon ook als eenheid te erkennen.

Afzonderlijk

Ortoli dient uiteen te zetten dat de Euromarkt uitsluitend met afzonderlijke landen van de Comecon zal onderhandelen, wanneer het werkelijk om het afsluiten van handelsverdragen gaat. Op 31 december dit jaar

lopen alle handelsakkoorden af, die tot dusver apart tussen telkens twee van de achttien betrokken zijn gesloten. De Europese Gemeenschap vergt nu, dat de Comecon-leden, wanneer zij nieuwe handelsovereenkomsten willen, deze met de Euromarkt-als-geheel sluiten. Het is de negen EG-landen verboden dit nog op eigen houtje te doen.

Ter bespreking met Fadeyev krijgt Ortoli een schema mee over de grote lijnen, waaraan toekomstige handelsverdragen tussen de Euromarkt en Comecon-landen behoren te voldoen. Het bevat grotendeels normale bepalingen omtrent grensformaliteiten, krediettermijnen, produktenlijsten, documenten, transport enzovoorts. Daarnaast wordt echter voorgesteld dat Europa leveranties garandeert van Poolse steenkolen (die dure olie-import kunnen vervangen) en dat gezamenlijke commissies elk half jaar bijeen komen om de zaken te bezien.

Van de totale buitenlandse handel van de Euromarkt betreft vijf-zes percent de landen van de Comecon. Van deze zes percent loopt slechts een-tiende deel via officiële handelsovereenkomsten. De overige negentiende vindt plaats op basis van bijzondere samenwerkings- en leverantieakkoorden tussen de afzonderlijke landen. Deze bijzondere verdragen blijven gewoon in stand; de Europese Commissie heeft er geen zeggenschap over.

Voor de Euromarkt-leden is er dus geen man over boord, wanneer Ortoli in Moskou van Fadeyev te horen krijgt, dat de Comecon wat anders wil dan de EG. En daar ziet het wel naar uit. Volgens westelijke waarnemers is de Russische toenadering een poging om de Comecon erkend te krijgen als een partner, die met de Euromarkt op gelijke voet staat. Op dit punt zal voorzitter Ortoli zijn gastheren teleur moeten stellen.

Weliswaar vinden in de Comecon de laatste jaren ontwikkelingen plaats naar meer integratie en enige supranationaliteit; maar louter op industriële schaal, niet op dat van het politieke beleid. Via de oprichting van Interechemie, Intertextil en Interatom verdeelt de Comecon in de betrokken bedrijfstakken de productie, specialisatie, investeringen en uitbreidingen over de ledenlanden. Ook in andere sectoren worden zulke gemeenschappelijke organisaties gevormd, die hele industrietakken omvatten.

Achterdocht

Hiermee wordt een internationale arbeids- en taakverdeling beoogd, die doublures voorkomt en de doelmatigheid van werken verhoogt. Maar in de ledenlanden van de Comecon wordt gevreesd, dat Rusland zo zijn greep op de satellietlanden wil versterken. Hetzelfde, te weten controle op hun buitenlandse handel, zien zij in de pogingen van Moskou om nieuwe verdragen met de Euromarkt via de Comecon te laten lopen.

Vooraf Roemenië verzet zich tegen economische omstrengelingspogingen van Moskou. Roemenië heeft sinds kort een eigen verdrag met de Euromarkt en landen als Hongarije, Polen en Tsjechoslowakije voelen daar ook voor. Zal EG-voorzitter Ortoli derhalve in Moskou stuiten op verlangens van Rusland waartegen hij onaanvaardbaar moet zeggen; hij kan anderzijds rekenen, op steun van andere Comecon-staten, die wel gelukkig zijn met het standpunt van de Euromarkt.

Ruud Horeman